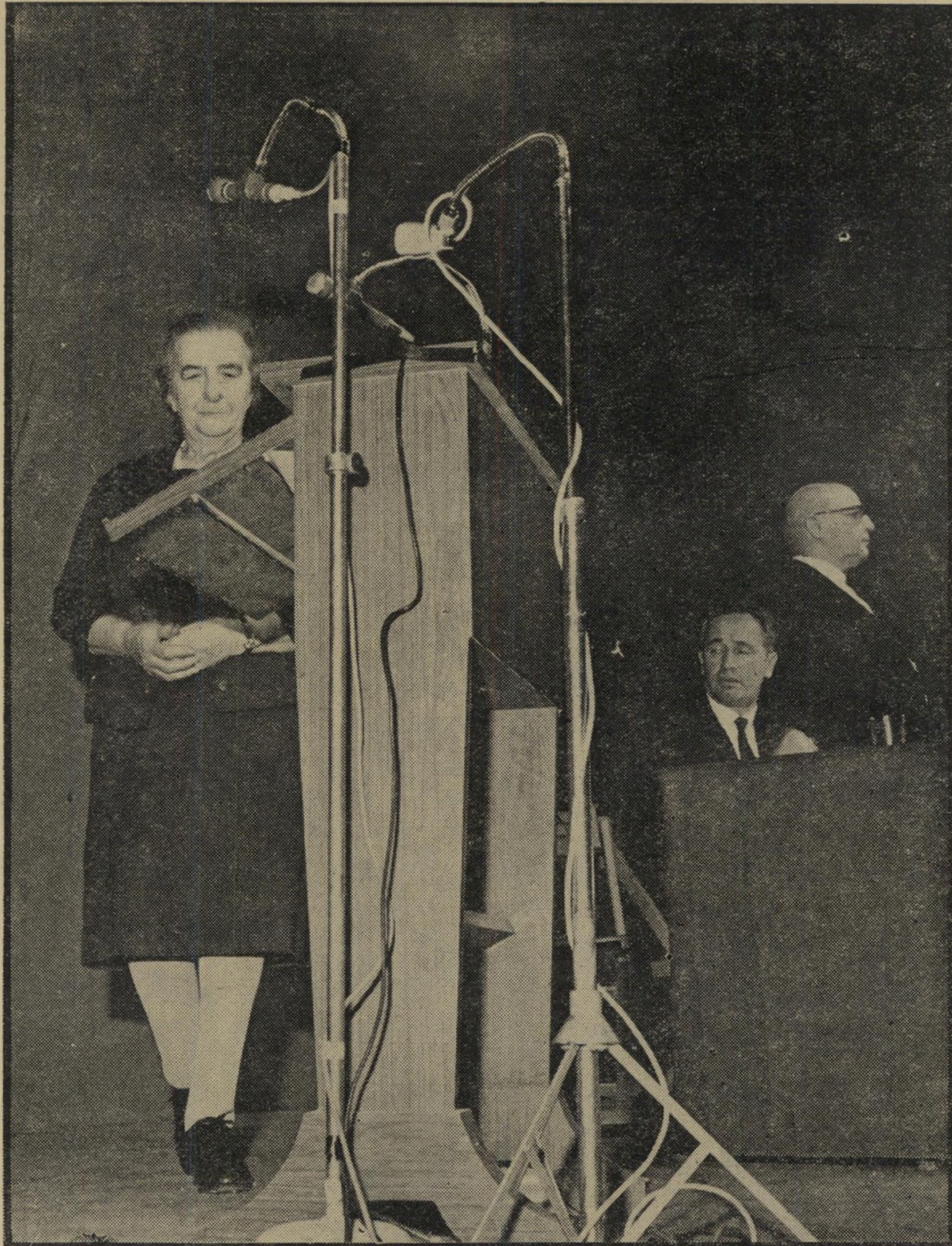

איש השנה תשכ"ט

ה ל היה לקבוע מי לא היו אנשי השנה של תשכ"ט: הפוליטיקאים. מעולם לא נחלה המדיניות הישראלית והאנטי-ישראלית כאחת כישלון כה חרוץ, כמו בשנה זו. קשה לומר שהיתה זו שנה של מדיניות כושלת. היתה זו שנה של חוסר-מדיניות בכלל. יותר מזה: המדינאים משני הצדדים התי-פארו בכך שאין להם מדיניות, תיארו את חוסר-המדיניות כתפונה עולאית ונשגבת, כי כמל של כוח וכיטחון עצמי.

מאחורי החומה החדה

ה גנרל הגרמני קארל פון-קלאוזוויץ טבע את האמרה המפויסמת: "המלחמה אינה אלא המשך המדיניות ב"אמצעים אחרים". בדרך כלל מפרשים אמרה זו שלא כראוי, כאילו רצה

הדי

ליא

הגנרל לטעון כי המלחמה היא מכשיר מדיני רצוי. כוונתו היתה כמעט הפוכה: להנחיל לקצינים המיקצועיים את ה-הבנה כי הורוע הצבאית צריכה לשרת מדיניות. מלחמה שאינה משרתת מדיניות כרוכה, היא חסרת-תכלית, וכישלונה מובטח מראש. היו ימים כאשר ניתן להשיג יעדים באמצעות מלחמה — כי ערך היעדים היה גדול ממחיר המלחמה. כיום, בעידן כלי-ההרס ההמוניים, אין מטרה מדינית שכדאי לפתוח למענה במלחמה. ההרס עולה תמיד על כל רווח אפשרי. יש רק יעד אחד המצדיק מלחמה: ההגנה העצמית. לכן יש יעד עליון לכל מדיניות בימנו: מניעת מלחמה.

גולדה מקבלת תפקיד ראש-הממשלה: ספיר שולח פרס שולח אבט נוגה

דיין עצמו טיפח אמונה זו, פיור רעיונות-שלום מעורפלים, גיבש את תדמיתו כאדם "המסוגל לדבר עם הערבים". אילו הלך בדרך זו, היה קונה את עולמו, פשוטו כמשמעו. אך דיין אינו מסוגל לכך. מבחינת אופיו, דיין הוא אדם שכל מחשבתו נחונה ל-בעיות מעשיות בטווח קצר. הוא דומה לטכנאי גאוני המת-קן קילקולים במנוע, תוך כושר-אילתור רב. אבל אין הוא דומה למציא המסוגל ליצור מנוע חדש. עיקר כשרונותיו של דיין היו מוקדשים, בשנת תשכ"ט, למאבק על השלטון הפנימי. גם בורה זו לא דמה ל-גיבור, המוכן לסכן את הישגיו, אלא להאמלט, המחלבט בלי סוף. הוא לא רצה לוותר על מה שיש לו — משרד הביטחון — כדי להמר על מה שאין לו — משרד ראש-הממשלה. כן, בעוד המדינה מתרחקת מדי יום מן ה-יעד המדיני הגורלי — השלום — החזיק דיין את המדינה כולה כמתח רצוף במלחמתו הפי-רמית על השילטון, כשהוא מפתוכב במעגלים סביב עצמו ואינו מסוגל להחליט. בשנת תשכ"ט הופיעו 52 גליונות של העולם הזה. לער-מט 25 עשרים שהיו מוקדשים לענייני מלחמה, צבא ו-טרור — היו מוקדשים 14 למשה דיין ולבני-משפחתו, כש-כמעט כולם עסקו במאבק זה על הכיסא. בסוף תשכ"ט היה דיין נתון במצב עגום למדי. הוא היה אחד המנהיגים של מפלגה שנחלה זה עתה תבוסה בבחי-רות (בהסתדרות), בה נמנעו רבים מאוהדיו מהצבעה, ורבים אחרים הצביעו בעד ממישיכי המפלגה הפרטית שלו, שהיא עצמו פנה לה עורף. תוך כדי מאבקים אלה, כהכנה לפרישה שלא באה, יכ-חיווק לעמדתו במפלגה שהוא מאס בה, שינה דיין גם את עמדותיו המדיניות, נגרר לקו סיפוחיסטי קיצוני. הוא הפך לדובר ה"התנחלות", השחיר את

כאשר פורצת מלחמה, היא מסמלת תמיד את כישלונה של המדיניות. מלחמה הנמשכת ללא סוף, היא תעודת כפיטת-רגל של המדינאים המעורבים בה. כל המנהיגים המדיניים במרחב הישראלי-ערכי היו פושטי-רגל מבחינה זו, פושטי-רגל שלקחו אשראי ככנק הדם ושחשבו הפסדיהם נרשם בכתיהקברות. אילו היה קם מנהיג מדיני אחד בישראל, שהיה מצליח לקרב את המדינה אל השלום, או שהיה מנסה לפחות להצביע על כיוון לשלום — היה הופך אוטומטית לאיש-השנה. אך לא היה אף מדינאי אחד כזה. ההכרה שהשלום אינו אפשרי או אינו רצוי, הפכה נחלתם המשותפת של כל המדינאים. בכך ויתרו מראש על כל ניסיון לשנות את המצב. המחשבה המדינית שכתה בישראל של תשכ"ט שבייתה מוחלטת. המעשים המדיניים היו מכוונים לעניינים של מה בכך. צה"ל הכי-טיח את הביטחון השומף של המדינה ליד קווי-האש הרחוקים, ומאחורי חומה חיה זו יכלו הפוליטיקאים להשתעשע במישחק הפוי-לימי של תשכ"ט: הרדיפה אחרי הכיסא העליון. ההשתתפות במישחק זה לא יכלה להעלות שום איש לדרגת איש-שנה. להיפך: כל המשתתפים היו פסולים מ-ראש.

האנטי-גיבור: האמלט

ה אנטי-גיבור של השנה היה, ללא ספק, משה ז'יין. בתקופה הראשונה שלאחר מלחמת ששת-הימים האמינו רבים כי דיין, איש המלחמה, יתגלה עתה כאיש-השלום

בן גשיתה נלהבת בוועידת המפלגה